

Skrowidz użytych skrótów i nazewnictwa nomenklatury leśnej

1. Objasnienie nazewnictwa rębni:

- Rębnia – to zespół czynności, które mają na celu stopniową wymianę pokoleniową w danych drzewostanach w sposób zapewniający równoczesne usuwanie drzew lub drzewostanów, tworzenie najkorzystniejszych warunków ekologicznych dla zainicjowania i rozwoju nowego pokolenia drzew pożądanych gatunków, kształtowanie odpowiedniej budowy drzewostanu, zapewnienie naturalnej różnorodności biologicznej i trwałości w zmieniających się warunkach środowiska. Każdą rębnię charakteryzują określone elementy techniczne, przestrzenne i czasowe, stąd wyróżniamy grupy rębni: zupełne – I (A, B, C), częściowe – II (A, B, C, D), gniazdowe – III (A, B), stopniowe – IV (A, B, C, D), przerębne – V (A, B).

- Rb I B - rębnia zupełna pasowa - sposób przeprowadzania cięć, przy którym na powierzchni maksymalnej 4 ha lub szerokości zrębu 30-60 m wycina się wszystkie drzewa w bardzo krótkim czasie. Nawroty cięć - co najmniej 4 lata. Przy stosowaniu rębni zupełnej w drzewostanach o dobrej jakości i miejscowego pochodzenia zaleca się naturalne odnowienie z pozostawieniem nasienników w formie drzew pojedynczych (20-40 szt./ha) lub kęp drzew na części zrębu oddalonej od ściany pozostającego drzewostanu, które mogą być usunięte po uzyskaniu samosiewu. Równocześnie zaleca się pozostawienie na zrębach kęp podrostu i nalotu oraz drzew dziuplastych i kęp starodrzewu.

- Rb III A - rębnia gniazdowa zupełna - sposób zagospodarowania lasu polegający w pierwszym etapie na wycięciu gniazd (o powierzchni od 10 do 50 arów, łącznie 30-40% powierzchni strefy manipulacyjnej); w drugim etapie następuje całkowite usunięcie drzewostanu z powierzchni między gniazdami, z ewentualnym pozostawieniem części starodrzewu oraz nasienników. Cięcia wykonuje się, gdy odnowienie na gniazdach osiąga wysokość minimum 1 m i zwarcie. Na powierzchni między gniazdami wprowadza się odnowienie sztuczne gatunków światłolubnych. Rębnia ta jest stosowana na strefach manipulacyjnych o szerokości 80-100 m lub powierzchni do 6 ha, głównie do przebudowy litych drzewostanów sosnowych, brzoźowo-osikowych i innych na siedliskach borów mieszanych na drzewostany mieszane, głównie dębowo-sosnowe.

- Rb III AU - rębnia gniazdowa zupełna uprzątająca - polega na cięciach uprzątających na powierzchni międzygniazdowej (ostatni etap Rb III A).

- Rb III B - rębnia gniazdowa częściowa – stosowana w strefach manipulacyjnych o szerokości 100 – 150 m i na powierzchni 6 – 9 ha lub w całych pododdziałach. Celem tej rębni jest przebudowa litych jednogatunkowych drzewostanów na mieszane o kępowej i grupowej formie zmieszania, z odnowieniem sztucznym na gniazdach i naturalnym na powierzchni między gniazdami. W rębni III B zakłada się jednorazowo lub dwukrotnie cięciem zupełnym gniazda o

powierzchni od 5 do 50 arów, na 30 – 40 % powierzchni manipulacyjnej. Na powierzchni między gniazdami wykonuje się cięcia częściowe w celu uzyskania odnowienia podokapowego gatunków ciężkonasiennych. Na nieodnowioną powierzchnię wprowadza się, po cieciu uprzętającym gatunki zgodne z typem lasu.

- Rb III BU - rębnia gniazdowa częściowa uprzętająca - polega na cięciach uprzętających na powierzchni międzygniazdowej oraz cięciach odsłaniających nowe pokolenie (ostatni etap Rb III B).

- Rb IV A - rębnia stopniowa gniazdowa - polega na zakładaniu ośrodków odnowieniowych w formie grup, kęp i gniazd, które następnie są poszerzane i łączone aż do uzyskania pełnego odnowienia całego drzewostanu, czy też powierzchni manipulacyjnej. Celem tej rębni jest zatem uzyskanie drzewostanu o grupowej i kępowej formie zmieszania, złożonego przede wszystkim z gatunków cieniowytrzymałych (jodła, buk), o strukturze różnowiekowej, przejściowo zróżnicowanej wysokościowo.

- RB IV AU - rębnia stopniowa gniazdowa uprzętająca – polega na cięciach uprzętających na powierzchni zrębowej (ostatni etap Rb IV A).

- Rb IV D - rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona – wykonywana jest w całych pododdziałach i wykorzystuje różne sposoby cięć, w tym także zupełnych oraz odnowienie naturalne i sztuczne, dla utworzenia drzewostanów wielogatunkowych o zróżnicowanej strukturze przestrzennej. Rębnia głównie ma zastosowanie w jednopiętrowych drzewostanach jodłowych oraz wielogatunkowych. Celem tej rębni jest stworzenie złożonej budowy pionowej i poziomej. Na odsłoniętej powierzchni wzrasta młode pokolenie, w wyniku odnowienia sztucznego i naturalnego.

2. Słownik:

Blok upraw pochodnych – bloki upraw pochodnych są to zwarte powierzchnie upraw zakładane w kolejnych latach w oparciu o tę samą bazę selekcyjną.

Cięcie odsłaniające – cięcie odnowieniowe wykonywane w drzewostanie odnawianym rębnią częściową lub stopniową w celu odsłonięcia odnowienia; pierwsze cięcie wykonuje się w 3-5 lat od wykiełkowania nasion, a następnie co kilka lat, stosownie do potrzeb nalotu i podrostu.

Cięcia uprzętające – ostatni etap cięć odnowieniowych, wykonywany w rębniach wykorzystujących samosiew górny (rębnie częściowe i stopniowe), podczas którego usuwa się pozostający jeszcze drzewostan macierzysty (z pozostawieniem części starodrzewu).

Ekoton – strefa przejściowa między dwoma lub większą liczbą wyraźnie odrębnych ekosystemów, np. łąką i lasem. Charakteryzuje się zwykle większym bogactwem gatunkowym niż sąsiadujące ekosystemy, a także innymi właściwościami biotopu. Jego skład gatunkowy jest mieszaniną form stykających się ekosystemów.

Gatunki biocenotyczne – drzewa żywe lub martwe, miejscowo spróchniałe, które charakteryzują się m.in. następującymi cechami: są drzewami dziuplastymi, o nietypowym pokroju, występują na

nich dziuple, rosną mchy, grzyby, porosty, wyróżniają się wiekiem lub rozmiarem i pokrojem w stosunku do innych drzew na tym terenie oraz stanowią pamiątkę kultury leśnej.

Gniazda – nieodnowione lub odnowione powierzchnie o areale do 50 arów, które występują w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębego odpowiednimi rębiami złożonymi.

GTD – Gospodarczy Typ Drzewostanu - w urządzaniu lasu rozumiany jako hodowlany ramowy cel gospodarowania w nadleśnictwie, podawany w postaci składu gatunkowego docelowego dla wieku dojrzałości rębnej, w formie pożądanej kolejności udziału głównych gatunków drzew zapisywanych wzrastająco.

Kępa eko –biogrupa - występujące w drzewostanie niewielkie powierzchnie (zwykle kilka - kilkanaście arów), o innej niż otaczający je drzewostan strukturze, ujęte lub nie ujęte w składzie gatunkowym drzewostanu. Dotyczy fragmentów drzewostanów rębnych pozostawianych na etapie realizacji cięć odnowieniowych(rębnych) do fizjologicznej starości i całkowitego rozkładu.

Ład przestrzenny – postulat wysuwany przy urządzaniu lasu, wymagający doprowadzenia do właściwego układu (sąsiedztwa) drzewostanów różnego wieku w przestrzeni oraz właściwej budowy wewnętrznej (struktury) tych drzewostanów. Ład przestrzenny zapewnia prawidłowy kierunek oraz następstwo i nawrót cięć odnowieniowych w granicach wyznaczonych w obrębie gospodarczych ostępów.

Nasiennik – drzewo żywotne, mające dobrze rozwiniętą symetryczną koronę o długości co najmniej 40% wysokości drzewa, mocno ukorzenione, pozostawione na zrębie (20-25 sztuk/ha) w celu uzyskania odnowienia samosiewem.

Odnowienie naturalne – nowe pokolenie lasu powstałe na skutek obsiewu i skiełkowania nasion pochodzących z drzewostanu macierzystego (podokapowe lub boczne) oraz odroślowo z pnia i korzeni.

Odnowienie sztuczne – zakładanie upraw leśnych sadzeniem lub poprzez wysiew nasion w miejsce dotychczasowych drzewostanów usuniętych w toku użytkowania lub zniszczonych przez kłęski żywiołowe bądź na skutek starości drzewostanu.

Podrost – faza rozwoju drzewostanu, następująca po nalocie lub uprawie podokapowej. Tworzy go młode pokolenie drzew wzrastające pod osłoną górną drzewostanu, które ze względu na swój skład gatunkowy, żywotność, zdrowotność, korzystną tendencję wzrostową rokuje nadzieję na utworzenie w przyszłości drzewostanu wysokopiennego.

Podszyt – drzewa i krzewy rosnące w dolnej warstwie drzewostanu i nie rokujące nadziei na przejście do wyższych warstw, mające na celu pielęgnowanie siedliska. Podszyt ma również ważne znaczenie biocenotyczne i glebochronne; pełni istotną rolę w zapewnieniu trwałości ekologii środowiska leśnego, zwłaszcza na siedliskach ubogich, przyczyniając się do wzrostu dynamiki sił produkcyjnych.

Przestoje – drzewa i grupy drzew pozostawione na następną kolej rębę lub do ich naturalnej śmierci i rozkładu.

PUL – Plan Urządzenia Lasu - jest to podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego nadleśnictwa, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej. Jest on sporządzany co 10 lat, na podstawie Ustawy o lasach

w oparciu o Instrukcję Urządzania Lasu, która stanowi załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21.11.2011 r. W Planie Urządzenia Lasu zawarte są zasady i sposoby prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych.

Samosiew boczny – polega na powstaniu młodego pokolenia na powierzchni sąsiadującej z obsiewającym drzewostanem.

Samosiew górny – polega na powstaniu młodego pokolenia pod okapem drzew matecznych.

Starodrzew – drzewostan ponad 100-letni, o średniej pierśnicy powyżej 50 cm, który przekroczył już najlepszy wiek do odnowienia i użytkowania; w fazie tej traci on stopniowo zdolność przyrostu i zaczyna przejawiać oznaki starzenia się - obumierają pojedyncze drzewa, zwarcie stopniowo się rozluźnia, gdyż boczny rozrost koron drzew w tym wieku praktycznie nie istnieje i powstałe luki w sklepieniu leśnym nie zamykają się.